

ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТСТВА ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ

В.В. Мойсеєнко

аспірант кафедри загальної та соціальної психології

Херсонського державного університету

Інтерес до студентства завжди привертав науковців дослідників, оскільки саме для даної соціальної групи характерні соціальна мобільність, неоднорідність етнічного і класового складника всіх основних характеристик і проблем молоді. Будучи специфічною соціальною спільнотою, студентська молодь тісно пов'язана з іншими соціальними спільнотами, верствами населення і поділяє їх проблеми. Суспільство активно впливає на студентство, адже майбутнє суспільства, насамперед залежить від молоді [4, с. 110].

Студентський вік є періодом інтенсивного становлення особистості в цілому, характерна переоцінка цінностей, формування професійних якостей у зв'язку з освоєнням професії і прискорений розвиток соціальної компетентності. У новому для себе соціальному статусі розвитку, студенти прагнуть визначити найважливіші цілі, ідеали, сенс життя, відповідно формуючи певні стратегії поведінки щодо реалізації планів [2]. Це самостійна соціальна група, що є сукупністю індивідів, об'єднаних спільними інтересами, що знаходяться між собою у взаємодії. Надають допомогу один одному в досягненні особистих цілей. Характерним для студентської молоді є особистісна незалежність, цінність свободи в прийнятті рішень, престижність освіти, що здобувається.

У вітчизняній психології студентство розглядається як особлива соціальна категорія, специфічна спільність людей, організаційно об'єднаних навчанням у закладі вищої освіти. Зріла юність або рання дорослість, яка, відповідно до вікової періодизації вітчизняних психологів, охоплює вік від 17-18 до 23-25 років, це основний вік, який припадає на студентський період життя [3, с. 141].

В цей час закінчуються фізичне дозрівання організму, набувається та ступінь духовної зрілості, яка дозволяє самостійно вирішувати питання вибору професії, участі у виробничій праці після закінчення школи чи закладу вищої освіти. В юності різко активізуються ціннісно-орієнтаційна діяльність. Чи йде мова про пізнання власних якостей, чи засвоєння нових знань, чи про відношення зі старшими та однолітками, юнак особливо занепокоєний їхньою оцінкою і намагається будувати свою поведінку на основі свідомо обраних та засвоєних критеріїв і норм.

Становлення та розвиток юнака сьогодні відбувається в дуже складних умовах, які часто є похідними від надіндивідуальних, над особистісних процесів – не тільки економічних і політичних, але і власне психологічних, чи точніше психосоціальних. І навчання у закладі вищої освіти також впливає, якщо навіть не є вирішальним на даному віковому етапі [1].

В активній діяльності та взаємодії індивіда з новим середовищем, іншими людьми відбувається виникнення принципово нових психологічних якостей, нових форм поведінки. Студентський вік сприяє формуванню асертивності в силу своєї сенситивності, асертивність допомагає молодій людині зайняти чітку моральну позицію по відношенню до самого себе, до інших і, виходячи з цієї позиції, певним чином досягти своїх життєвих цілей.

На цьому тлі вивчення, прояв асертивності та стратегій поведінки для досягнення життєвих цілей стає особливо актуальним [2].

Як зазначає А. Мельниченко та І. Пиголенко, є орієнтація на отримання якісної і престижної освіти як засобу для подальшого успіху в економічній, політичній і громадській діяльності, фактору підвищення власної конкурентоспроможності в системі ринкових і демократичних відносин, кар'єрного росту, підвищення добробуту, утвердження свого статусу в колективі (і в суспільстві) та соціального престижу [4, с. 111].

Статусна позиція дозволяє індивіду завдяки навчання у закладі вищої освіти та отримані згодом документа про успішне завершення навчання включитися в процес соціальної мобільності: переїзд із сільської місцевості у

місто, набуття самостійності, можливість отримувати стипендію, можливість знайти високооплачувану роботу, побудова або продовження кар'єри.

Соціальна ситуація розвитку студента реалізується через систему його переживань, установок, усвідомлення свого внутрішнього світу, своїх психологічних якостей і можливостей з погляду перспектив подальшого самостійного життя, що проявляється в спілкуванні і взаєминах зі старшими однолітками, сприйнятті референтної групи, у ставленні до навчання і окремих навчальних предметів. Основні тенденції спілкування сучасного юнацтва з однолітками виявляються у внутрішньогруповому спілкуванні стосовно навчання, спілкуванні за інтересами, інтимно-особистісних відносинах [3, с. 141-142].

Як соціальна група, студентство є об'єднанням молодих людей з певними соціально значущими прагненнями та завданнями. Разом з тим студентство, представляючи собою специфічну групу студентської молоді, володіє властивими тільки їй особливостями. До числа специфічних особливостей студентства слід віднести соціальний престиж. Прагнучи завершити навчання у закладі вищої освіти і таким чином реалізувати свою мрію про здобуття вищої освіти, більшість студентів усвідомлюють, що заклад вищої освіти є одним із засобів соціального просування молоді. Більш важливим є ті статусні характеристики, які складаються в період навчання у закладі вищої освіти. Саме на цьому етапі відбувається диференціація студентів, пов'язана з власною активністю в навчальній, науково-пошуковій, суспільно-корисній, економічній діяльності.

Таким чином, необхідно зауважити, що особливості студентів можуть розрізнятися у зв'язку з різними етапами розвитку студентської групи, вибором різних спеціальностей, а також з особистісними особливостями самих студентів.

Література:

1. Герман Є.О. Соціально-психологічна ідентичність сучасного студента. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка* : збірник наукових праць. 2008. № 1(22). С. 83–88. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/8759>

2. Дрига Т.Г. Ассертивность как моральная основа образа действий студенческой молодежи. *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*. Луганск. 2014. URL: <http://jurnal.org/articles/2014/psih13.html>
3. Єфіменко С.М. Психологічні особливості студентського віку. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. 2012. Вип. 103. С. 140-149.
4. Пташник-Середюк О.І. Студентство як соціокультурна група. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Science*. 2014. II(3). Issue: 18. P. 110-113.